

Europa-
Kommissionen

Et godt liv i en ressource- begrænset verden

EU's 7. Miljøhandlingsprogram (MHP) frem til 2020

Miljøhandlingsprogrammerne har været ledetråden for udviklingen af EU's miljøpolitik siden begyndelsen af 1970'erne. Aktuelt gennemføres det syvende i rækken, og EU's 7. Miljøhandlingsprogram blev vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union i november 2013 og dækker perioden frem til 2020.

Miljøhandlingsprogrammet (MHP) har til formål at styrke EU's indsats for at overgå til en ressourceeffektiv lavemissionsøkonomi med fokus på vækst og innovation, hvor naturkapitalen beskyttes og forøges, og hvor borgernes sundhed og trivsel er sikret - med respekt for klodens begrænsede naturressourcer.

Det er en fælles strategi, der danner en overordnet ramme for fremtidige handlingsplaner, og ansvaret for gennemførelsen og for at indfri de prioriterede mål deles af EU og medlemsstaterne.

Programmet tager udgangspunkt i en langsigtet vision:

“ I år 2050 lever vi et godt liv, inden for Jordens økologiske grænser. Vores velfærd og vores sunde omgivelser skyldes en innovativ, cirkulær økonomi, hvor intet spildes, hvor naturressourcerne forvaltes på bæredygtig vis, og hvor biodiversiteten beskyttes, værdsættes og genoprettes på en måde, der øger samfundets modstandsdygtighed. Væksten i vores lavemissionsøkonomi har længe været afkoblet fra ressourceforbruget og sætter tempoet for et sikkert og bæredygtigt globalt samfund. ”

Programmet fastlægger ni prioriterede mål og beskriver den indsats, som EU skal gennemføre for at indfri målene frem til 2020. De ni prioriterede mål er:

1. at beskytte, bevare og forbedre Unionens naturkapital
2. at omstille Unionen til en ressourceeffektiv, grøn og konkurrencedygtig lavemissionsøkonomi
3. at beskytte Unionens borgere mod miljørelaterede belastninger og risici for deres sundhed og trivsel
4. at maksimere gavnigheden af Unionens miljølovgivning gennem forbedring af gennemførelsen
5. at forbedre videns- og evidensgrundlaget for Unionens miljøpolitik
6. at sikre investeringer til miljø- og klimapolitikken og håndtere miljøeksternaliteter
7. at forbedre integrationen af miljøhensyn og den indbyrdes sammenhæng mellem politikker
8. at forbedre bæredygtigheden for Unionens byer
9. at øge Unionens effektivitet ved at løse internationale miljømæssige og klimarelaterede problemer.

Tematiske mål

Programmet fastlægger tre prioriterede områder, hvor der er brug for en styrket indsats. Det overordnede formål er at **beskytte naturen og styrke den økologiske modstandsdygtighed, fremme ressourceeffektiv, lavemissionsvækst og reducere trusler mod menneskers sundhed og trivsel**, og de tre områder er forurening, kemikalier og klimaændringernes effekt.

1. Det første indsatsområde omhandler "**naturkapital**" – fra frugtbar jord og produktive jord- og havområder til ferskvand og ren luft – samt den understøttende biodiversitet. Naturkapitalen omfatter livsvigtige funktioner såsom bestøvning af planter, naturlig beskyttelse mod oversvømmelser og klimaregulering. EU har forpligtet sig til at bremse tabet af biodiversitet og til at beskytte Europas vand- og havmiljøer. Der er vedtaget bindende foranstaltninger på de nævnte områder i form af vandrammedirektivet, luftkvalitetsdirektivet, habitatdirektivet og fugledirektivet samt den nødvendige finansielle og tekniske støtte. Alligevel belastes miljøet i betydeligt omfang. Der opleves stadig tab af biodiversitet i EU, og mange økosystemer er under alvorligt pres, og derfor er en øget indsats nødvendig.

For at nå målene forpligter miljøhandlingsprogrammet både EU, de nationale myndigheder og interessenter på området til at øge indsatsen for at indfri de mål, der er fastlagt i **EU's biodiversitetsstrategi for 2020 og En plan for at beskytte Europas vandressourcer**. Også andre områder

kræver en øget indsats på EU- og nationalt plan, blandt andet beskyttelse af jorden og bæredygtig areal- og skovforvaltning. Programmet fastslår, at der er behov for en intensivering af indsatsen for at beskytte have og vandområder, bevare fiskebestande og reducere mængden af affald i havene.

2. Det andet indsatsområde fokuserer på at skabe de nødvendige forudsætninger for at kunne omstille EU til en **ressourceeffektiv lavemissionsøkonomi**. Det kræver:

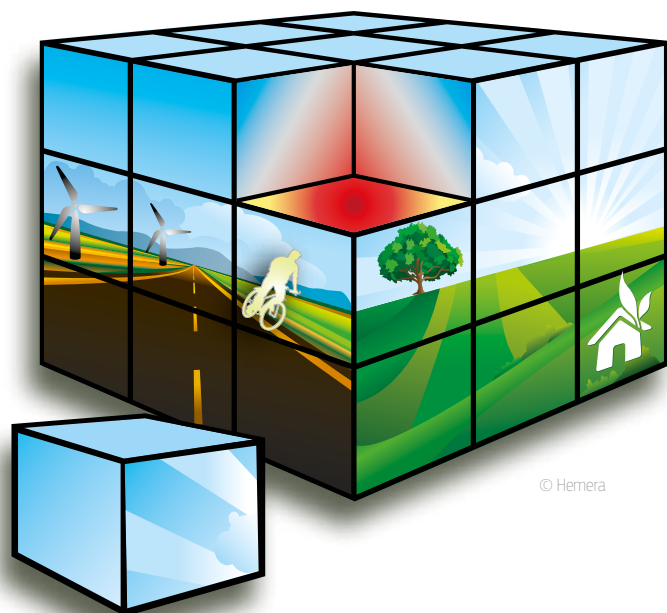
- en fuldstændig gennemførelse af Unionens klima- og energipakke for at nå 20-20-20 målene samt en aftale om den næste fase af klimapolitikken efter 2020
- signifikante forbedringer af produkters miljøpåvirkning i hele produktlivscyklussen
- en nedbringelse af forbrugets miljøpåvirkning, herunder mindre madspild og bæredygtig udnyttelse af biomasse

Der er **særligt fokus på at gøre affald til en ressource**, både ved at nedbringe affaldsmængden og øge genbrug og genanvendelse samt udfasning af ineffektiv og skadelig praksis såsom deponering af genanvendeligt affald. Tørke og vandmangel påvirker stadig flere dele af Europa – ikke mindst på grund af klimaændringerne – og behovet for en fortsat indsats for en mere effektiv udnyttelse af vandressourcerne understreges.

På grund af stigende priser på naturressourcer, knaphed og afhængighed af import vil EU's konkurrenceevne og kapacitet til at skabe bæredygtig vækst afhænge af en forbedring af ressourceeffektiviteten på alle områder af EU's økonomi. Miljøhandlingsprogrammet opfordrer til, at der **fastlægges målings- og benchmarkingmetoder for ressourceeffektiviteten** til brug for offentlige og private beslutningstagere.

Fordele ved en ressourceeffektiv økonomi vil kunne mærkes i mange sektorer. **Miljøteknologi- og servicesektoren er en reel succeshistorie**, hvor beskæftigelsen er vokset med 3 % om året. Det globale marked for miljøindustrier skønnes at have en værdi på mindst en billion EUR og forventes næsten at fordobles over de næste 10 år. Det er særdeles positivt for de europæiske virksomheder, der allerede er globale markedsledere inden for genbrug og energieffektivitet.

3. Det tredje prioriterede indsatsområde omhandler trusler mod EU-borgernes **sundhed og trivsel**, herunder luft- og vandforurening, støjforurening og giftige kemikalier.

© Hemera

Ifølge Verdenssundhedsorganisationen WHO kan op til 20% af for tidlige dødsfald i Europa skyldes miljøfaktorer. Europa har allerede høje standarder for luftkvalitet, men i mange byer er forureningen stadig over de acceptable niveauer. Miljøhandlingsprogrammet formulerer en række forpligtelser, der skal styrke gennemførelsen af den eksisterende lovgivning og sikre en yderligere reduktion af luft- og støjforurening. Miljøhandlingsprogrammet fastlægger ligeledes en langsigtet vision for et **ikke-giftigt miljø** og foreslår en særlig indsats mod risici i forbindelse med kemikalier i produkter og kemikalieblandinger. Samtidig skal mere forudsigelige handlingsrammer kombineret med øgede investeringer i viden fremme innovation og udvikling af mere bæredygtige løsninger.

Et solidt grundlag

Det nye program omfatter en «gunstig ramme», hvor de næste fire prioriterede mål skal hjælpe EU med at indfri målene: forbedret gennemførelse af lovgivningen, forbedret oplysning ved at forbedre vidensgrundlaget, flere og klogere investeringer på miljøområdet og fuld integration af miljøkrav og miljøhensyn i andre politikker.

4. Forbedret **gennemførelse** af den eksisterende lovgivning medfører talrige fordele. En undersøgelse udarbejdet for Kommissionen i 2012 anslår, at en fuldstændig gennemførelse af EU's affaldslovgivning kunne spare 72 mia. EUR om året, øge den årlige omsætning i affaldshåndterings- og genindvindingssektoren i EU med 42 mia. EUR og skabe over 400.000 arbejdspladser frem til 2020. En faktisk gennemførelse af EU's miljølovgivning skaber desuden lige vilkår og muligheder for aktørerne på EU's indre marked for bæredygtige investeringer foruden de miljømæssige gevinster.

Miljøhandlingsprogrammet fremhæver vigtigheden af en stærkt forbedret offentlig adgang til information for derigennem at forbedre den generelle viden om miljøspørgsmål og bidrage til, at den enkelte borger kan gennemføre forbedringer i sit eget miljø. Programmet fremhæver endvidere et behov for et forbedret kontrol- og overvågningssystem samt bedre adgang til klage og domstolsprøvelse i miljøsager.

5. Videnskabelig forskning, overvågning og rapportering vedrørende miljøudvikling sikrer, at vores viden om miljøet løbende udbygges. Den eksisterende **vidensbase** skal gøres lettere tilgængelig for borgerne og de politiske beslutningstagere for at sikre, at EU's politik fortsat udarbejdes på grundlag af en kvalificeret viden om miljøet. Samtidig vil forsigtighedsprincippet fortsat¹ blive lagt til grund for udarbejdelsen af EU's miljøpolitik.

På baggrund af vores aktuelle viden er der behov for en øjeblikkelig indsats på områder som klimaændringer, artstab, miljøtærskelværdier og økologiske tippepunkter, men vi har behov for en bedre forståelse af de komplekse sammenhænge for at kunne udvikle med mest effektive modelværktøjer. Miljøhandlingsprogrammet foreslår at løse udfordringerne ved at forbedre metodeme til indsamling, administration og udnyttelse af data og andre oplysninger i hele EU, investere i forskning, der kan udfylde huller i viden og data og udvikle en mere systematisk metode til håndtering af nye og fremtidige risici.

6. Tilstrækkelige **investeringer** i og **innovation** inden for produkter, serviceydelser og offentlig politik kræves fra **både offentlige og private kilder** for at kunne indfri programmets målsætninger. Det vil kun være muligt, hvis der tages tilstrækkeligt højde for miljøpåvirkninger, og hvis **markeds-signalerne** afspejler de reelle miljømæssige omkostninger. Det indebærer en mere systematisk anvendelse af princippet om at forurenere betaler, udfasning af miljøskadelige støtteordninger, omlægning af beskattningen fra arbejde til forurening og en udbygning af markedeme for miljøprodukter og -tjenester. Som et konkret eksempel foreslår miljøhandlingsprogrammet, at mindst 20% af EU's budget for perioden 2014-2020 afsættes til afhjælpning af klimaændringer og til klimatilpasning. Virksomhedeme oplever i stigende grad fordele ved at satse på miljøinnovation og indføre nye teknologier, ved at måle de miljømæssige omkostninger ved deres virksomhed og ved at offentliggøre miljøoplysninger som en del af deres årlige indberetninger. Miljøhandlingsprogrammet beskriver yderligere tiltag til udvikling af området.

7. Det fjerde gunstige vilkår, der beskrives i programmet, er en forbedret **integration** af miljøhensyn og den indbyrdes sammenhæng til andre områder såsom regionalpolitik, landbrugspolitik, fiskeripolitik, energipolitik og transportpolitik. En systematisk evaluering af de politiske initiativers miljømæssige, samfundsmæssige og økonomiske indvirkning samt en fuldstændig gennemførelse af EU-lovgivningen om vurdering af virkningerne på miljøet kan sikre en mere velunderbygget beslutningstagning og mere sammenhængende politiske tilgange, der skaber fordele på flere områder.

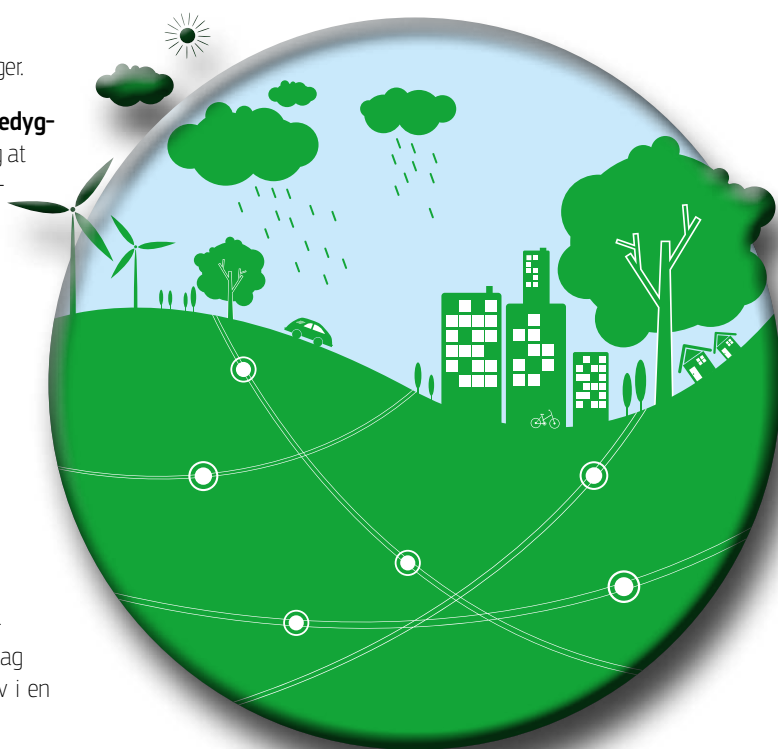
¹ Forsigtighedsprincippet omhandles i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), og det skal sikre et forhøjet niveau med hensyn til miljøbeskyttelse i kraft af præventive beslutninger i tilfælde af risici: http://europa.eu/legislation_summaries/consumers/consumer_safety/l32042_da.htm

Lokale, regionale og globale udfordringer

Sluttelig omfatter programmet to yderligere prioriterede målsætninger.

8. Det første mål er at hjælpe **Unionens byer** til at blive **mere bæredygtige**. EU er tæt befolket, og i 2020 forventes 80 % af EU's befolkning at bo i byer eller bynære områder. Samarbejde og koordinering er nødvendigt for at løfte udfordringerne. Derfor foreslår miljøhandlingsprogrammet at fremme og udbygge initiativer, der understøtter innovation og bedste praksis for byer. Målet er at sikre, at de fleste **byer i EU gennemfører en politik for bæredygtig byplanlægning og design frem til 2020**, og at de udnytter den EU-støtte, der afsættes til området.

9. Det sidste og niende prioriterede mål vedrører de **bredere globale udfordringer**. Mange af miljøhandlingsprogrammet prioriterede mål kan kun nås i samarbejde med partnerlande eller som en del af en global indsats. EU og medlemslandene forpligter sig til at øge og effektivisere indsatsen i det internationale samarbejde frem mod vedtagelsen af bæredygtige udviklingsmål som opfølgning på Rio+20 konferencen. Miljøhandlingsprogrammet foreslår ligeledes, at man undersøger yderligere tiltag til at reducere miljøpåvirkningen ud over EU's grænser. «Et godt liv i en ressourcebegrænset verden» er et globalt mål.

© iStock

© iStock

Link

Læs mere om EU's 7. Miljøhandlingsprogram frem til 2020 her:

<http://ec.europa.eu/environment/newprg/index.htm>.

Yderligere oplysninger om miljøpolitik og handlingsplaner findes på netstedet for GD Miljø:

<http://ec.europa.eu/environment>

Publikationskontoret

doi:10.2779/55835

ISBN 978-92-79-33900-4

9 789279 339004